

УДК 342.922:351.778.5:341.384(477)

Дуліба Євгенія Володимирівна –

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного права і галузевих дисциплін

Навчально-наукового інституту права

Національного університету водного господарства та природокористування

ORCID: orcid.org/0000-0003-2651-4977

E-mail: dulibayevheniia@gmail.com

Yevheniia V. Duliba –

Doctor in Law, Professor, Professor of the Department of Constitutional Law and Field-Related Disciplines,
Institute of Law,

National University of Water and Environmental Engineering

(11 Soborna Street, Rivne, Rivne Region, 33000, Ukraine)

ORCID: orcid.org/0000-0003-2651-4977

E-mail: dulibayevheniia@gmail.com

Теремецький Владислав Іванович –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач сектору проблем реалізації господарського законодавства
відділу проблем модернізації господарського права та законодавства
ДУ «ІЕПД імені В.К. Мамутова НАН України»

ORCID: orcid.org/0000-0002-2667-5167

E-mail: vladvokat333@ukr.net

Vladyslav I. Teremetskyi –

Doctor in Law, Professor,
head of Sector of Problems of Implementation of Economic Legislation of
the Department of Modernizing Commercial Law and Law,
State organization “V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of
the National Academy of Sciences of Ukraine”

(60 Taras Shevchenko Boulevard, Kyiv, 01032, Ukraine)

ORCID: orcid.org/0000-0002-2667-5167

E-mail: vladvokat333@ukr.net

Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об’єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації: особливості утворення та функціонування

У статті досліджено особливості утворення та діяльності Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об’єкти нерухомого майна, створення яких передбачено Законом України від 23 лютого 2023 року № 2923-ІХ. Актуальність дослідження зумовлена значними масштабами руйнування житлового фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України та необхідністю забезпечення ефективного механізму відшкодування шкоди громадянам.

Проаналізовано нормативно-правові засади створення таких комісій, визначено їх місце у системі органів публічної влади, а також особливості формування їх персонального складу. Окрему увагу приділено питанню участі представників громадськості у діяльності комісій та практиці реалізації відповідних вимог законодавства органами місцевого самоврядування. На підставі аналізу рішень органів місцевого самоврядування встановлено, що склад комісії здебільшого формується із посадових осіб

органів місцевого самоврядування, представників комунальних підприємств чи місцевих депутатів, тоді як вимога щодо належного залучення представників громадськості не завжди дотримується.

У статті також досліджено повноваження комісії, організаційні форми їх діяльності, порядок розгляду заяв про надання компенсації та особливості прийняття відповідних рішень. Обґрунтовано, що комісії слід розглядати як адміністративні органи у розумінні Закону України «Про адміністративну процедуру», а їх рішення – як адміністративні акти, спрямовані на вирішення індивідуальної справи та визначення прав і обов'язків заявників.

Окремо проаналізовано проблемні аспекти функціонування комісії, зокрема недостатній рівень інформаційної взаємодії з органами публічної влади, обмежену відкритість їх діяльності для громадськості, порушення строків розгляду заяв та недостатній рівень мотивування рішень про відмову у наданні компенсації. За результатами дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення правового регулювання діяльності комісії, зокрема шляхом законодавчого закріплення вимоги щодо обов'язкової участі представників громадськості у їх складі.

Ключові слова: компенсація за знищене нерухоме майно, адміністративний орган, органи місцевого самоврядування, правовий режим воєнного стану представники громадськості, адміністративна процедура, органи публічної влади, інформаційна взаємодія, житловий фонд, відшкодування шкоди, посадова особа.

Ye.V. Duliba, V.I. Teremetskyi Commissions for the Consideration of Issues Related to Granting Compensation for Destroyed Real Estate Objects as a Result of Hostilities, Terrorist Acts and Sabotage Caused by the Armed Aggression of the Russian Federation: Peculiarities of Establishment and Functioning

The article examines the peculiarities of the establishment and functioning of commissions responsible for the consideration of issues related to granting compensation for destroyed real estate objects, the creation of which is provided for by the Law of Ukraine of 23 February 2023 No. 2923-IX. The relevance of the research is the large-scale destruction of the housing stock caused by the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine and the necessity to ensure an effective mechanism for compensating citizens for the damage incurred.

The regulatory and legal framework governing the establishment of such commissions is analysed, their place within the system of public authorities is determined, and the peculiarities of forming their membership are considered. Particular attention is paid to the participation of public representatives in the activities of the commissions and to the practice of implementing the relevant legislative requirements by local self-government bodies. Based on the analysis of decisions adopted by local self-government bodies, it has been established that the membership of the commissions is predominantly composed of officials of local self-government bodies, representatives of municipal enterprises or local council deputies, whereas the requirement for proper involvement of public representatives is not always complied with.

The article also examines the powers of the commissions, organisational forms of their activity, the procedure for considering applications for compensation, and the specific features of adopting relevant decisions. It is substantiated that the commissions should be regarded as administrative bodies within the meaning of the Law of Ukraine “On Administrative Procedure”, while their decisions should be considered administrative acts aimed at resolving individual cases and determining the rights and obligations of applicants.

The study also analyses problematic aspects of the functioning of these commissions, including the insufficient level of information interaction with public authorities, the limited openness of their activities to the public, violations of the deadlines for considering applications, and the insufficient reasoning of decisions refusing compensation. Based on the results of the research, the necessity of improving the legal regulation of the activities of these commissions is substantiated, in particular through the legislative consolidation of the requirement for the mandatory participation of public representatives in their composition.

Keywords: compensation for destroyed real property, administrative body, local self-government bodies, martial law regime, public representatives, administrative procedure public authorities, information exchange, housing stock, compensation for damage, public official.

Постановка проблеми. Збройна агресія проти України спричинила масштабні

руйнування житлового фонду. Лише станом на листопад 2024 року за даними Київської школи

економіки з початку повномасштабного вторгнення загальний обсяг прямих збитків, завданих житловому фонду, оцінюється приблизно у 60 млрд доларів [1], що свідчить про безпрецедентні масштаби руйнувань та вказує на необхідність формування ефективного механізму компенсації за знищене нерухоме майно.

Прийняття Закону України від 23 лютого 2023 року № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України» (далі – Закон № 2923-IX) [2] стало важливим кроком у формуванні національного механізму відшкодування шкоди, завданої громадянам України унаслідок збройної агресії. Важливим елементом реалізації механізму компенсації, що було передбачено Законом № 2923-IX, є утворення Комісій з розгляду питань щодо надання компенсації за знищення об'єктів нерухомого майна (далі – Комісії). Починаючи з цього періоду в Україні виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у місті рад, військові адміністрації населених пунктів створили Комісії, діяльність яких є важливою як для громадян України, так і для держави загалом. Водночас створення та діяльність цих Комісій характеризується низкою особливостей, що і зумовлює проведення цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі питання діяльності Комісій здебільшого досліджується в ширшому контексті процедур відшкодування шкоди, завданої збройною агресією російської федерації (Н. Онищенко та інші [3], О. Предместніков та інші [4]). Питання організаційно-правових засад функціонування таких Комісій є малодослідженим, хоча окремі аспекти їх діяльності висвітлюються у працях вітчизняних дослідників. Так, В. Кройтор, аналізуючи особливості компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів і диверсій, також приділяє увагу ролі та повноваженням

відповідних Комісій у процедурі прийняття рішень щодо надання компенсації [5]. Окремі питання організації діяльності та формування складу таких Комісій розглядали також Е. Писарева [6], та В. Мащенко [7]. Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що питання адміністративно-правового статусу Комісій, порядку їх формування, організації роботи та особливості їх діяльності залишаються недостатньо дослідженими та потребують подальшого наукового опрацювання.

Метою статті є аналіз порядку утворення та діяльності Комісій з розгляду питань щодо надання компенсації за знищення об'єктів нерухомого майна, визначення особливостей їх адміністративно-правового статусу, порядку формування, організації роботи та основних проблем практичного функціонування.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати порядок утворення та формування складу Комісій;
- охарактеризувати їх адміністративно-правовий статус, повноваження та організацію роботи;
- визначити проблеми практичного функціонування Комісій і запропонувати шляхи їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття особливостей створення та функціонування Комісії доцільно здійснювати крізь призму двох аспектів: порядку утворення таких Комісій та специфіки реалізації ними своїх повноважень під час розгляду заяв про надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна.

Порядок утворення Комісій визначено ст. 3 Закону України № 2923-IX, яка закріплює загальні засади створення та діяльності цього органу та передбачає, що Комісії утворюється як консультативно-дорадчий орган при виконавчому органі сільської, селищної, міської, районної у місті ради або військовій адміністрації населеного пункту [2]. Зазначені положення конкретизовано у п. 7 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з

використанням електронної публічної послуги «eВідновлення» від 21.04.2023 № 381 (далі – Порядок № 381) [8].

Аналіз положень Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР дає підстави дійти висновку, що утворення консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування є однією з форм участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення (стаття 6), коли жителі територіальної громади можуть входити до складу та/або брати участь у роботі консультативно-дорадчих органів (у разі їх утворення) з метою підготовки пропозицій щодо вдосконалення їхньої роботи, участі в розробленні проєктів, актів, вирішення інших питань, віднесених до повноважень зазначених органів та/або посадових осіб (стаття 13-2) [9].

Водночас ст. 3 Закону України № 2923-IX не встановлює чітких вимог щодо обов'язкової участі представників громадськості у діяльності Комісії, а містить лише загальне положення, відповідно до якого «...у разі необхідності до її складу можуть залучатися (за їхньою згодою) інші особи» [2]. Натомість у п. 7 Порядку № 381 питання формування складу Комісії врегульовано значно детальніше. Зокрема, визначено обов'язкову присутність представників громадськості у складі Комісії та їх мінімальну частку (одна третина від загального складу Комісії), процедуру висунення кандидатур міжнародними та громадськими організаціями, а також фізичними особами в селах і селищах і механізми забезпечення належного рівня їх залучення (продовження строку подання заяв про висунення кандидатур від громадськості) [8].

Проведений аналіз рішень про створення відповідних Комісій у різних органах місцевого самоврядування в Україні дає підстави дійти висновку, що їх склад переважно формується з працівників органів місцевого самоврядування із залученням представників комунальних підприємств, які функціонують на території відповідної територіальної громади, а також депутатів місцевих рад (Комісії Бахмутської міської військової адміністрації, Роздільнянської міської ради, Корнинської сільської ради) [10; 11; 12]. Водночас слід зауважити, що представники комунальних підприємств і депутати

місцевих/сільських рад не можуть розглядатися як представники громадськості. В окремих випадках до складу Комісій включаються також представники Національної поліції з метою перевірки наявності обмежень щодо отримання компенсації (Комісії Роздільнянської міської ради та Київської міської військової адміністрації) [11; 13]. Водночас вимога щодо участі представників громадськості у кількості не менше однієї третини складу Комісії фактично дотримується лише в окремих випадках (Комісії Вінницької міської ради, Соледарської міської ради, Бучанської міської ради) [14; 15; 16].

Варто зазначити, що чисельність складу таких Комісій значною мірою залежить від розміру територіальної громади. Так, у великих містах склад цих Комісій є більш чисельним: у місті Києві до нього входять 20 осіб [13], у місті Запоріжжі – 26 осіб [17], у місті Вінниці – 16 осіб [14], у місті Бахмуті – 11 осіб [10]. Натомість у територіальних громадах селищних і сільських рад персональний склад Комісій, як правило, коливається від 5 до 11 осіб [12; 18].

Отже, доходимо до висновку, що попри те, що Порядок № 381 встановлює більш чіткі вимоги щодо обов'язкової участі громадськості у формуванні та діяльності Комісій, практична реалізація цих положень у діяльності органів місцевого самоврядування не завжди повною мірою відповідає визначеним нормативним вимогам. Вважаємо, що положення про обов'язкову чисельність представників громадськості у складі Комісії, яка має становити не менше однієї третини від її загального складу, доцільно закріпити безпосередньо на рівні закону. Адже на підставі Закону України № 2923-IX затверджено примірне положення про Комісії, в якому також відсутня норма щодо обов'язкової участі представників громадськості у складі Комісії [19]. Водночас ознайомлення з положеннями про Комісії різних органів місцевого самоврядування свідчить, що в них переважно відтворюється зміст примірного положення. У результаті це призводить до того, що вимоги щодо належного залучення громадськості до складу таких Комісій на практиці часто не дотримуються.

Варто також звернути увагу на те, що в окремих випадках функції Комісії можуть бути покладені на Комісію з обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок військових дій,

спричинених збройною агресією російської федерації, створення якої передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд», однак за умови приведення положення про неї у відповідність до Примірнього положення про діяльність Комісій [20]. Наприклад, така Комісія була створена при виконавчому комітеті Бориславської міської ради Львівської області [21].

Важливим є те, що Комісії не наділені адміністративною процесуальною правоздатністю, а тому вони не можуть бути відповідачами у справах щодо оскарження їх рішень в порядку адміністративного судочинства. Виходячи з того, що Комісії виконують консультативно-дорадчі та підготовчі функції, їх рішення про надання чи відмову у наданні компенсації затверджуються органами місцевого самоврядування. На підтвердження зазначеної позиції доцільно навести ухвалу Миколаївського окружного адміністративного суду про залишення позовної заяви без руху від 17.04.2024 року у справі № 400/3394/24, де суд дійшов висновку, що створена виконавчим комітетом сільської ради Комісія, як консультативно-дорадчий орган, не має адміністративної процесуальної правоздатності, оскільки «...вона не має статусу юридичної особи та є Комісією виконавчого комітету ... сільської ради» [22].

Щодо повноважень Комісії, то доцільно їх поділити на два основні блоки:

1) розгляд заяв про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна та прийняття рішення про надання/відмову в наданні компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна, під час якого встановлюються наявність/відсутність підстав для отримання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна шляхом перевірки наявних документів та/або інформації;

2) надання отримувачам компенсації консультацій та вичерпної інформації з питань отримання компенсації за знищення об'єктів нерухомого майна [2; 8].

Основною формою діяльності Комісії є засідання, періодичність проведення яких

залежить від кількості поданих заяв або від ініціювання їх проведення не менше ніж половиною членів Комісії. Наприклад, Комісія, що утворена у Бахмутській територіальній громаді у 2023 році засідала 2 рази, у 2024 році – 9 разів, у 2025 році – 11 разів [23]; Комісія Вінницької міської ради у 2023 році провела засідання 12 разів, у 2024 році – 14 разів, у 2025 році – 15 разів [24].

Сьогодні в умовах дії воєнного стану засідання Комісій можуть проводитися в різних форматах: дистанційно, в режимі офлайн, аудіо чи відеоконференції з використанням відповідних технічних засобів електронних комунікацій, зокрема через Інтернет за умови надійної автентифікації всіх її членів [2]. Тож можливість проведення засідань Комісії у різних форматах забезпечує безперервність їх діяльності в умовах воєнного стану та дозволяє оперативно розглядати заяви і приймати необхідні рішення.

Як правило, Комісія розглядає заяви без участі заявників або їхніх представників. Лише в окремих випадках, коли виникає необхідність отримання додаткових пояснень чи уточнення певних обставин, на засідання Комісії можуть бути запрошені відповідні особи для надання таких пояснень. За результатами розгляду заяви Комісія приймає рішення про надання або відмову в наданні компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна, що підлягає обов'язковому затвердженню органом місцевого самоврядування, в якому функціонує ця Комісія.

Важливу роль у діяльності Комісій відіграє інформаційне забезпечення. Особливості функціонування цього консультативно-дорадчого органу зумовлюють необхідність отримання доступу до документів та/або інформації, що міститься в інформаційно-комунікаційних систем державної та комунальної форм власності. Такий доступ є необхідним для належного розгляду поданих заяв, перевірки відомостей щодо особи заявника, а також об'єктів нерухомого майна. У цьому контексті важливою є ефективна взаємодія Комісій з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також іншими установами та організаціями, які володіють інформацією або документами, необхідними для прийняття рішення про надання компенсації. Відповідно до встановлених законодавством

вимог державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, які володіють документами та/або інформацією, необхідними для прийняття рішення про надання компенсації (у тому числі з метою поновлення втрачених документів, необхідних для її отримання), зобов'язані безоплатно надавати такі документи або інформацію Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації протягом трьох робочих днів з дня отримання відповідного запиту. Такий механізм інформаційної взаємодії покликаний забезпечити повний і об'єктивний розгляд заяв та сприяти прийняттю обґрунтованих рішень.

Водночас, поряд із важливістю належного інформаційного забезпечення та ефективної міжвідомчої взаємодії, у діяльності Комісій на практиці виявляються й певні проблемні аспекти їх функціонування, зокрема: недостатній рівень взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування, недостатній рівень відкритості їх діяльності для громадськості, порушення строків розгляду заяв та відсутність належного мотивування відмов у наданні компенсації за знищене нерухоме майно.

Ефективний розгляд заяв про надання компенсації за знищене нерухоме майно часто потребує отримання інформації та підтверджуючих даних від різних органів і установ, зокрема щодо правового статусу об'єкта нерухомості, наявності зареєстрованих речових прав, результатів обстеження пошкодженого або знищеного майна, а також інших обставин, що мають значення для прийняття рішення. Водночас на практиці обмін такою інформацією між Комісіями та відповідними органами не завжди є достатньо оперативним та налагодженим. Незважаючи на доступ до державних реєстрів та інформаційних систем, члени Комісій нерідко стикаються з труднощами під час отримання необхідних відомостей або їх перевірки, що може бути зумовлено технічними обмеженнями, відсутністю повної інформації у відповідних базах даних або необхідністю додаткового підтвердження певних даних іншими публічними органами влади. Така ситуація свідчить про необхідність подальшого вдосконалення механізмів взаємодії та підвищення ефективності інформаційного

обміну між Комісіями з органами публічної влади.

Недостатній рівень прозорості роботи Комісій проявляється у тому, що, незважаючи на розгляд ними питань, безпосередньо пов'язаних із реалізацією прав громадян на отримання компенсації за знищене нерухоме майно, інформація про їх діяльність у багатьох випадках залишається недостатньо відкритою та доступною для громадськості. На практиці забезпечення прозорості діяльності Комісій часто обмежується лише оприлюдненням інформації про їх склад та порядок роботи. Водночас у багатьох випадках відсутня узагальнена інформація про результати їх діяльності, зокрема щодо кількості розглянутих заяв, прийнятих рішень або статистичних даних щодо розгляду заяв. Така ситуація може негативно впливати на рівень довіри громадян до процедур розгляду заяв про надання компенсації, особливо з огляду на те, що у складі Комісій представники громадськості нерідко можуть бути відсутні.

Комісії є адміністративним органом в розумінні Закону України «Про адміністративну процедуру», а їх рішення є адміністративним актом, тобто тим рішенням, що прийняте для вирішення конкретної справи та спрямоване на набуття, зміну, припинення чи реалізацію та/або обов'язків окремої особи [25]. Тому у своїй діяльності Комісії повинні діяти відповідно до вимог зазначеного Закону та дотримуватися встановлених ним принципів і процедур здійснення адміністративного провадження. Зокрема, як адміністративний орган, Комісії зобов'язані забезпечувати своєчасний, об'єктивний і неупереджений розгляд заяв, належним чином мотивувати прийняті рішення, інформувати заявників про результати розгляду їхніх звернень, а також дотримуватися встановлених законодавством строків розгляду справ. Водночас на практиці трапляються непоодинокі випадки формального підходу до розгляду заяв, недотримання строків розгляду заяв, відсутності чи недостатнього рівня мотивування відмови у наданні компенсації за знищене нерухоме майно. Наприклад, у рішенні Харківського окружного адміністративного суду від 05.02.2025 у справі № 520/30466/24 суд дійшов висновку про протиправну бездіяльність органу місцевого самоврядування, яка полягала у

незабезпеченні розгляду заяви позивача у встановлений законодавством строк. Зокрема, з дня надходження заяви (26 липня 2024 року) і до 25 жовтня 2024 року, коли заявнику було надіслано лист із повідомленням про те, що уповноваженою Комісією рішення за його заявою ще не прийнято, відповідне рішення так і не було ухвалене [26].

Щодо мотивування рішень про відмову у наданні компенсації за знищене нерухоме майно, то варто зазначити, що у таких випадках Комісія має чітко викласти підстави такого рішення, зазначити встановлені під час розгляду заяви фактичні обставини, надати оцінку поданим заявником документам, а також послатися на відповідні норми законодавства, які стали підставою для прийняття такого рішення. Такий підхід забезпечує належну обґрунтованість адміністративного акта, що корелюється зі ст. 8 Закону України «Про адміністративну процедуру» [25], сприяє прозорості діяльності Комісій та створює необхідні умови для ефективного захисту прав заявників у разі оскарження прийнятого рішення. Водночас на практиці трапляються випадки, коли рішення Комісій містять лише формальне зазначення відмови без належного обґрунтування та детального викладення мотивів їх прийняття. Це ускладнює розуміння причин відмови заявниками та може створювати перешкоди для ефективної реалізації права на оскарження. До того ж у багатьох органах місцевого самоврядування затверджені типові форми рішень, у яких розділ щодо мотивування відмови фактично обмежується кількома рядками, що не завжди дозволяє повною мірою відобразити всі обставини справи та належним чином обґрунтувати прийняте рішення.

Отже, проведене дослідження дає підстави зроби **такі висновки**.

1. Комісії утворюються рішенням виконавчого органу місцевого самоврядування або відповідної міської військової адміністрації та є консультативно-дорадчим органом, який забезпечує розгляд заяв громадян України та прийняття рішень щодо надання або відмови у наданні компенсації за знищене нерухоме майно. До складу Комісії повинні входити представники громадськості, чисельність яких має становити не менше однієї третини від загального затвердженого персонального складу Комісії. У

зв'язку з цим за результатами проведеного дослідження обґрунтовується доцільність внесення змін до ст. 3 Закону України № 2923-IX з метою закріплення на законодавчому рівні вимоги щодо обов'язкової участі представників громадськості у складі таких Комісій.

2. Комісії є адміністративними органами, а рішення, які вони приймають за результатами розгляду заяв про надання компенсації, є адміністративними актами, оскільки приймаються в межах реалізації публічно-владних повноважень і спрямовані на виникнення, зміну або припинення прав та обов'язків заявників.

3. Комісії не наділені адміністративною правосуб'єктністю та не можуть бути відповідачами у справах щодо оскарження їхніх рішень у порядку адміністративного судочинства. У зв'язку з цим рішення Комісій не мають самостійного владного характеру та підлягають затвердженню виконавчим комітетом відповідного органу місцевого самоврядування.

4. Повноваження Комісії умовно можна подіти на два блоки: 1) розгляд заяв про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна та прийняття рішення про надання/відмову в наданні компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна, під час якого встановлюються наявність/відсутність підстав для отримання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна шляхом перевірки наявних документів та/або інформації; 2) надання отримувачам компенсації консультацій та вичерпної інформації з питань отримання компенсації за знищення об'єктів нерухомого майна.

5. Аналіз функціонування різних Комісій, що створені органами місцевого самоврядування надав можливість виділити окремі проблемні аспекти, до яких віднесено: недостатній рівень взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування, недостатній рівень відкритості їх діяльності для громадськості, порушення строків розгляду заяв та відсутність належного мотивування відмов у наданні компенсації за знищене нерухоме майно.

Перспективи подальших наукових досліджень убачаються у комплексному аналізі практики діяльності Комісій, судового контролю за рішеннями, що приймаються у процедурі надання компенсації, а також у розробленні

пропозицій | щодо | вдосконалення | відшкодування шкоди за знищене нерухоме
адміністративно-процедурного | механізму | майно.

Список використаних джерел:

1. Київська школа економіки. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на листопад 2024 року. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf.
2. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 23.02.2023 № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-IX#Text>.
3. Onishchenko N., Teremetskyi V., Bila V., Chechil Yu., Kostenko M. Judicial and extrajudicial proceedings to compensate for damages caused by armed conflicts: experience of Ukraine]. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15. № 3. P. 522–537.
4. Предместніков О. Г., Лещенко С. О., Ковташ В. Д. Компенсація за зруйноване житло: взаємодія «єВідновлення», судового захисту та страхових механізмів. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17802169>.
5. Кройтор В. А. Компенсація за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. 122–128. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.20>.
6. Писарева Е. А. Захист прав постраждалих осіб через пошкодження і знищення їх житла під час збройного конфлікту на території України. *Академічні візії*. 2024. № 38. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14959793>.
7. Мащенко В. С. Адміністративно-правові основи стягнення компенсації за пошкоджене або зруйноване майно внаслідок збройної агресії Російської Федерації в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2024. № 4. Т. 35 (74). С. 69–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.4/12>.
8. Про затвердження Порядку надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з використанням електронної публічної послуги «єВідновлення»: постанова Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 381. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2023-%D0%BF#Text>.
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
10. Про створення комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: розпорядження начальника Бахмутської міської військової адміністрації Бахмутського району Донецької області від 09.06.2023 № 104рр. URL: <https://docs.google.com/document/d/1OgZINNsxqFihNnKIvr869kH2HDIIm5-eM/edit>.
11. Про створення комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: рішення виконавчого комітету Роздільнянської міської ради Одеської області від 30.05.2023 № 171. URL: <https://rozdilnianskakhromada.gov.ua/documents/240113-pro-stvorennia-komisiyi-z-rozgliadu-pitan-shhodo-nadannia-kompensaciyi-za-poskodzeni-objekti-neruxomogo-maina-vnaslidok-boiovi>.
12. Про комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені або пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України при виконавчому комітеті Корнинської сільської ради:

рішення виконавчого комітету Корнинської сільської ради Рівненського району Рівненської області від 29.05.2025 № 66. URL: <https://kornyn-gromada.gov.ua/docs/2029496>.

13. Про утворення Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: розпорядження Київської міської військової адміністрації від 15.05.2023 № 257. URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9151.pdf>.

14. Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради від 01.06.2023 № 1343 «Про створення комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені або знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»: рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради від 27.07.2023 № 1843. URL: <https://www.vmr.gov.ua/komisiia-z-rozhliadu-pytan-kompensatsii-za-posh-kodzheni-znyshcheni-ob-iekty-nerukhomoho-maina>.

15. Про утворення Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: розпорядження начальника Соледарської міської військової адміністрації від 20.07.2023 № 99р. URL: https://rada.info/upload/users_files/04052873/docs/53c9831be8c287102def89f4054f5110.pdf.

16. Про комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені або пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України при виконавчому комітеті Бучанської міської ради: рішення виконавчого комітету Бучанської міської ради від 14.06.2023 № 374. URL: <https://bucha-rada.gov.ua/content/komisiya-z-rozglyadu-pytan-shchodo-nadannya-kompensatsiyi-za-poshkodzheni-obyekty-neruhomogo-mayna-vnaslidok-boiovyyh-diy>.

17. Про утворення Комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 24.05.2023 № 325. URL: <https://zp.gov.ua/documents/79937-pro-utvorennia-komisiyi-z-rozgliadu-pitan-shhodo-nadannia-kompensatsiyi-za-poskodzeni-objekti-neruhomogo-maina-vnaslidok-boiovi>.

18. Про внесення змін до рішення виконавчого комітету від 15.05.2023 № 87 «Про утворення комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України»: рішення виконавчого комітету Біленьківської сільської ради Запорізького району Запорізької області від 19.06.2023 № 112. URL: https://rada.info/upload/users_files/04353008/c4bf0d54f4e69ef8427e057f04ef3076.pdf.

19. Деякі питання організації роботи комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/516-2023-%D0%BF#Text>.

20. Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд: постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>.

21. Про утворення комісії з обстеження знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України об'єктів нерухомого майна та розгляду питань щодо надання компенсації та затвердження Положення про неї: рішення виконавчого комітету Бориславської міської ради Львівської області від 06.06.2023 № 135. URL: <https://boryslavrada.gov.ua/post/documents/rishennia-vykonavchoho-komitetu-boryslavskoi-miskoi-rady-pro-utvorennia-komisii-z-obstezhennia-znyshchenykh-vnaslidok-boiovykh-dii-terorystychnykh-aktiv-dyversii-sprychunenykh-zbroinoiu-ahresiieiu-ros>.

22. Ухвала Миколаївського окружного адміністративного суду про залишення позовної заяви без руху від 17.04.2024 у справі № 400/3394/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118428493>.

23. Інформація про роботу засідання комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України Бахмутської міської військової адміністрації. Офіційний сайт Бахмутської міської ради. 2025. URL: <https://artemrada.gov.ua/31999>.

24. Інформація про результати засідання комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за пошкоджені та знищені об'єкти нерухомого майна Вінницької міської ради. Офіційний сайт Вінницької міської ради. 2025. URL: <https://www.vmr.gov.ua/komisiia-z-rozhliadu-pytan-kompensatsii-za-poshkodzheni-znyshcheni-ob-iekty-nerukhomoho-maina>.

25. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

26. Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 05.02.2025 у справі № 520/30466/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124945666>.

References:

1. Kyivska shkola ekonomiky. Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid ruinuван vnaslidok viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy stanom na lystopad 2024 roku. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf.

2. Pro kompensatsiiu za poshkodzhennia ta znyshchennia okremykh ob'ektiv nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii, ta Derzhavnyi reiestr maina, poshkodzhеноho та znyshchenого vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 23.02.2023 № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-IX#Text>.

3. Onishchenko N., Teremetskyi V., Bila V., Chechil Yu., Kostenko M. Judicial and extrajudicial proceedings to compensate for damages caused by armed conflicts: experience of Ukraine]. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15. № 3. P. 522–537.

4. Predmestnikov O. H., Leshchenko S. O., Kovtash V. D. Kompensatsiia za zruinovane zhytlo: vzaemodiia “ieVidnovlennia”, sudovoho zakhystu та strakhovykh mekhanizmiv. *Ukrainskyi polityko-pravovy diskurs*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17802169>.

5. Kroitor V. A. Kompensatsiia za znyshcheni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*. 2024. № 4. S. 122–128. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.20>.

6. Pysarieva E. A. Zakhyst prav postrazhdalykh osib cherez poshkodzhennia i znyshchennia yikh zhytla pid chas zbroinoho konfliktu na terytorii Ukrainy. *Akademichni vizii*. 2024. № 38. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14959793>.

7. Mashchenko V. S. Administratyvno-pravovi osnovy stiahnennia kompensatsii za poshkodzhene або zruinovane maino vnaslidok zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii v Ukraini. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: yurydychni nauky*. 2024. № 4. T. 35 (74). S. 69–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.4/12>.

8. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia kompensatsii dlia vidnovlennia okremykh katehorii ob'ektiv nerukhomoho maina, poshkodzhenykh vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii, z vykorystanniam elektronnoi publichnoi posluhy “ieVidnovlennia”: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.04.2023 № 381. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2023-%D0%BF#Text>.

9. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

10. Pro stvorennia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzheni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: rozporiadzhennia nachalnyka Bakhmutskoi miskoi viiskovoi administratsii Bakhmutskoho raionu Donetskoi oblasti vid 09.06.2023 № 104rr. URL: <https://docs.google.com/document/d/1OgZINNsxqFihNnKIvr869kH2HDIIm5-eM/edit>.

11. Pro stvorennia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: rishennia vykonavchoho komitetu Rozdilnianskoi miskoi rady Odeskoi oblasti vid 30.05.2023 № 171. URL: <https://rozdilnianskahromada.gov.ua/documents/240113-pro-stvorennia-komisiyi-z-rozghliadu-pitan-shhodo-nadannia-kompensaciyi-za-poshkodzeni-objekti-nerukhomoho-maina-vnaslidok-boiovi>.

12. Pro komisiuu z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za znyshcheni abo poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy pry vykonavchomu komiteti Kornynskoi silskoi rady: rishennia vykonavchoho komitetu Kornynskoi silskoi rady Rivnenskoho raionu Rivnenskoi oblasti vid 29.05.2025 № 66. URL: <https://kornyn-gromada.gov.ua/docs/2029496>.

13. Pro utvorennia Komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: rozporiadzhennia Kyivskoi miskoi viiskovoi administratsii vid 15.05.2023 № 257. URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9151.pdf>.

14. Pro vnesennia zmin do rishennia vykonavchoho komitetu Vinnytskoi miskoi rady vid 01.06.2023 № 1343 “Pro stvorennia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzhenni abo znyshcheni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy”: rishennia vykonavchoho komitetu Vinnytskoi miskoi rady vid 27.07.2023 № 1843. URL: <https://www.vmr.gov.ua/komisiia-z-rozghliadu-pytan-kompensatsii-za-poshkodzhenni-znyshcheni-ob-iekty-nerukhomoho-maina>.

15. Pro utvorennia Komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za znyshcheni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: rozporiadzhennia nachalnyka Soledarskoi miskoi viiskovoi administratsii vid 20.07.2023 № 99r. URL: https://rada.info/upload/users_files/04052873/docs/53c9831be8c287102def89f4054f5110.pdf.

16. Pro komisiuu z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za znyshcheni abo poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy pry vykonavchomu komiteti Buchanskoi miskoi rady: rishennia vykonavchoho komitetu Buchanskoi miskoi rady vid 14.06.2023 № 374. URL: <https://bucha-rada.gov.ua/content/komisiya-z-rozglyadu-pytan-shhodo-nadannya-kompensaciyi-za-poshkodzhenni-obyekty-neruhomogo-mayna-vnaslidok-boyovyh-diy>.

17. Pro utvorennia Komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: rishennia vykonavchoho komitetu Zaporizkoi miskoi rady vid 24.05.2023 № 325. URL: <https://zp.gov.ua/documents/79937-pro-utvorennia-komisiyi-z-rozghliadu-pitan-shhodo-nadannia-kompensaciyi-za-poshkodzeni-objekti-nerukhomogo-maina-vnaslidok-boiovi>.

18. Pro vnesennia zmin do rishennia vykonavchoho komitetu vid 15.05.2023 № 87 «Pro utvorennia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzhenni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy»: rishennia vykonavchoho komitetu Bilenkivskoi silskoi rady Zaporizkoho raionu Zaporizkoi oblasti vid 19.06.2023 № 112. URL: https://rada.info/upload/users_files/04353008/c4bf0d54f4e69ef8427e057f04ef3076.pdf.

19. Deiaki pytannia orhanizatsii roboty komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za znyshcheni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.05.2023 № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/516-2023-%D0%BF#Text>.

20. Pro zatverdzhennia Poriadku vykonannia nevidkladnykh robot shchodo likvidatsii naslidkiv zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii, pov'iazanykh iz poshkodzhenniam budivel ta sporud: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.04.2022 № 473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-%D0%BF#Text>.

21. Pro utvorennia komisii z obstezhennia znyshchenykh vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy ob'iektiv nerukhomoho maina ta rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii ta zatverdzhennia Polozhennia pro nei: rishennia vykonavchoho komitetu Boryslavskoi miskoi rady Lvivskoi oblasti vid 06.06.2023 № 135. URL: <https://boryslav-rada.gov.ua/post/documents/rishennia-vykonavchoho-komitetu-boryslavskoi-miskoi-rady-pro-utvorennia-komisii-z-obstezhennia-znyshchenykh-vnaslidok-boiovykh-dii-terorystychnykh-aktiv-dyversii-sprychynenykh-zbroinoiu-ahresiieiu-ros>.

22. Ukhvala Mykolaivskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu pro zalyshennia pozovnoi zaiavy bez rukhu vid 17.04.2024 u spravi № 400/3394/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118428493>.

23. Informatsiia pro robotu zasidannia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzeni ob'iekty nerukhomoho maina vnaslidok boiovykh dii, terorystychnykh aktiv, dyversii, sprychynenykh zbroinoiu ahresiieiu Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy Bakhmutskoi miskoi viiskovoi administratsii. Ofitsiinyi sait Bakhmutskoi miskoi rady. 2025. URL: <https://artemrada.gov.ua/31999>.

24. Informatsiia pro rezultaty zasidannia komisii z rozghliadu pytan shchodo nadannia kompensatsii za poshkodzeni ta znyshcheni ob'iekty nerukhomoho maina Vinnytskoi miskoi rady. Ofitsiinyi sait Vinnytskoi miskoi rady. 2025. URL: <https://www.vmr.gov.ua/komisiia-z-rozghliadu-pytan-kompensatsii-za-poshkodzeni-znyshcheni-ob-iekty-nerukhomoho-maina>.

25. Pro administratyvnu protseduru: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

26. Rishennia Kharkivskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu vid 05.02.2025 u spravi № 520/30466/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124945666>.